

*Boström Knausgårdin
voima on kirkkaassa ja
vahvassa kerronnassa,
jonka taustalla kuultaa
lyyrinen ilmaisu ja rytmi.*

TERVETULOA VASTAKOHTIEN MANTEREELLE

Linda Boström Knausgård

*Tervetuloa Amerikkaan
(Välkommen till Amerika, 2016)*

suom. Petri Stenman

120 s. Like, 2017.

Linda Boström Knausgårdin toinen pienoisoromaani *Tervetuloa Amerikkaan* (*Välkommen till Amerika*) on kaunis ja tarkkanäköinen kuvaus yhden perheen kipuilusta ja hapuilusta isän kuoleman

jälkeen. Kolumnistinakin työskentelevä Boström Knausgård on aiemmin julkaissut runoja ja novelleja, ja hänelle on tyypillistä lyyrisyys ja tiivis ilmaisu. *Tervetuloa Amerikkaan* imaisee lukijan maailmaansa ja kuljettaa tätä vaivattomasti läpi tarkoin harkittujen kuvaelmien. Teos on helppolukuinen, mikä ei silti tarkoita, että se päästäisi lukijansa helpolla.

Teoksen päähenkilön, 11-vuotiaan Ellenin perhe on jopa kliseisellä tavalla tuttu rikkinäistä lapsuutta kuvaavista tarinoista, joihin kuuluu pelottava, väkivaltainen ja ailahteleva alkoholisti-isä sekä vahva äitihahmo, joka pitää perheen kulisseeja kasassa. Ellen rukoilee isänsä kuolemaa, ja kun se lopulta tapah-

tuu, uskoo tyttö isän kuolleen hänen ansiostaan. Ellen lakkaa tyystin puhumasta padotakseen tappavan voiman, jonka uskoo sanoissaan piilevän. Hiljaisuuden voi toisaalta tulkita myös Ellenin tavaksi käyttää valtaa perheessä, jossa hän jää väkivaltaisesti käyttäytyvän veljen ja karismaattisen äidin varjoon.

Juuri vallasta perheen sisäisessä dynamiikassa on kyse, sillä vaikka äiti, tytär ja poika kaipaavat toistensa läheisyyttä ja tahtovat toisilleen hyvää, he eivät useinkaan osaa kohdata toisiaan pelkoineen ja heikkouksineen. Näyttelijätär-äiti on valovoimainen, mutta ailahteleva, eikä hän aina osaa kantaa aikuisen vastuuta.

Minä mietin, kuka meillä kotona oikein määrää ja tuln tulokseen että luultavasti kaikki ajattelivat sen olevan joku muu. Kenties veljeni ajatteli, että minä olin se joka määräsi, niin kuin minun mielestäni se oli juuri veljeni, ja niin kuin äidin mielestä hän itse määräsi, joskin hän oikeastaan tiesi, että se ei pitänyt paikkaansa. (s. 91.)

Taistelun lisäksi tärkeitä ovat siirtymät; siirtymät valon ja pimeyden, vahvuuden ja heikkouden välillä, mutta ennen kaikkea lapsuuden vaihtuminen aikuisuuteen. Ellen säikähtää murrosikään tullessa veljessään tapahtuneita muutoksia ja pelkää omaa aikuistumistaan, jota hän ei tosin koskaan usko näkevänsä. Peiliokuva kuitenkin muuttuu, vaikka sitä

kieltäytyisi katsomasta, ja perheen elämä siirtyy isän kuolemaa seuranneesta hiljaisuudesta hitaasti kohti keskinäistä vuorovaikutusta.

Romaanin nimi Tervetuloa Amerikkaan kuvaa Ellenin siirtymää uuteen ja tuntemattomaan. Tervetuliassanat lausuu hänen äitinsä teatterin lavalla:

Viimeksi kun näin hänen näyttelevän, hän oli langennut vapaudenjumalatar, joka toivotti siirtolaiset tervetulleeksi Amerikkaan. Hän oli kalju ja otsaan oli pistetty peilinsirpale. Hän oli kadottanut soihdun. Minä rakastin sitä. [...] Tervetuloa Amerikkaan. Tervetuloa Amerikkaan. (8.)

Nämä sanat Ellen haluaisi itsekin kirjoittaa, mikäli hän ei olisi pidättäytynyt sanojen käytöstä. Ne lausuu myös kuollut isä, jonka tyttö alkaa yksinollessaan kuulla ja nähdä. Ellenin vanhemmat saatelevat tytön itsenäisyyteen ja vapauteen, uudelle aikuisuuden mantereelle, omalla vajavaisella ja rujollakin tavallaan. Vaikka Boström Knausgårdin maailma on synkkä, ei se kuitenkaan ole läpeensä pimeä: henkilöiden toiminnan taustalla ei vaikuta pahuus, vaan heidän perimmäinen kyvyttömyytensä hyväksyä omaa tai toisen heikkoutta.

Boström Knausgårdin teksteissä on samankaltaista syvää henkilökohtaisuuden tuntua – joskin ilman autofiktiivisyyden elementtiä – kuin hänen lastensa isällä **Karl Ove Knausgårdilla**. Romaanissa on monia yhtymäkohtia kirjoittajan omaan

elämään, esimerkiksi päähenkilön näyttelijätär-äiti (kirjailijan äiti on näyttelijä **Ing-rid Boström**) tai henkilöiden monella tasolla ilmenevät mielenterveysongelmat (kirjailija on kertonut kärsivänsä kaksi-suuntaisesta mielialahäiriöstä) muodossa. Vaikka omakohtaisuus välittyikin kosket-tavalla tavalla, ei Boström Knausgård kuit-tenkaan ole kirjoittanut itseään tai lähei-siään osaksi tekstiä.

Boström Knausgårdin voima on kirk-kaassa ja vahvassa kerronnassa, jonka taustalla kuultaa lyyrinen ilmaisu ja rytmi. Hahmot heräävät eloon, ja koh-taukset rakentuvat vaikutelmien kautta. Romaanin fokalisoi-ja-kertoja on 11-vuo-tias lapsi, mihin nähden kerronta on ajoittain häiritsevänkin kypsää ja ana-lyyttistä. Toisaalta lapsen maailman ehdottomuutta ja siihen kuuluvaa toden ja kuvitelman sekoittumista kuvataan osuvasti.

Tervetuloa Amerikkaan ei ole juonive-toinen romaani vaan kudelma, johon on kirjailtu teoksen teemat perheen elämää heilauttelevien vastakohtien kautta: valo ja pimeys, aikuisuus ja lapsuus, heik-kous ja vahvuus. Näitä olemisen tiloja perheenjäsenet peilaavat toisissaan ja ilmentävät kukin vuorollaan. Kudelma on sävyiltään tumma; Boström Knaus-gårdin maailmassa ihmiset ovat poh-jimmiltaan heikkoja, eikä valo kykene karkottamaan oven ali tunkeutuvaa, kylpyammeen hanasta valuvaa pimeyttä.

Maiju Laitanen

ONTTO OLO, JOKA AHMIMISTA SEURAA

Han Kang

Vegetaristi (채식주의자, 2007/
The Vegetarian, 2015)

215 s. Gummerus 2017.

Han Kangin menestysromaani *Vegeta-risti* on ollut yksi tämän kevään odote-tuimpia käännöksiä. Romaania on ylis-tetty vuolaasti viime vuodesta lähtien, jolloin se ilmestyi Yhdysvalloissa ja voitti Man Booker -palkinnon. Nyt teos on suomennettu Gummeruksen kus-tantamana.

Vaikka Hang Kangin romaanista on saanut lukea pitkin vuotta, se yllättää lukijansa. Tarinassa nainen, joka kieltäytyy syömästä lihaa, muuttuu kukaksi joka tarvitsee vain aurinkoa, vettä ja hap-pea. Kaunista, eikö totta? Lukukokemuk-sena *Vegetaristi* on kuitenkin hämmen-tävä, kylmäävä ja kummallinen.

Kaikki alkaa siitä, kun teoksen pää-henkilö Yeong-hye alkaa nähdä riivaavia painajaisia, joiden johdosta hän lopettaa lihan syömisensä. Lähipiirille Yeong-hyen päätös on vaikea sulattaa, ja vähitellen muutenkin etäisenä tunnettu nainen alkaa vaipua yhä kauemmas aviomiehes-tään, siskostaan ja perheestään.

Yeong-hye vaikuttaa naiselta, joka on saanut tarpeekseen – tai ehkä pikem-minkin naiselta, joka ei ole koskaan saa-nut mitään. Lukijaa läiskittääkin kas-